

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i arkitektur med licentiatexamen som slutmål

Omfattning: 120 högskolepoäng

Examen: Licentiatexamen

Nivåtillhörighet: Forskarnivå

Fastställande: Studieplanen fastställd av Teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden 2025-09-25

Ikraftträdande: 2025-10-01

Ansvarig instans: Teknisk-naturvetenskaplig fakultet

1. Ämnesbeskrivning och -avgränsning

Arkitektur i vid mening handlar om allt mänskligt byggande men kan också avgränsas till formande av byggnader och miljöer där den konstnärliga, estetiska aspekten får en mer framträdande roll. Detta innebär att ämnet i sig omfattar såväl tekniska och funktionella aspekter som mer konstnärliga, symboliska. Dessa två aspekter är tätt sammanflätade i arkitektonisk praxis och blir således också två viktiga hörnstenar i arkitektur som vetenskapligt ämne. Arkitektur som forskningsämne måste således förankras mot såväl den teknisk-naturvetenskapliga forskningen och praktiken som den mer konstnärliga forskningstraditionen. Arkitekturens inverkan på alla mänskliga sociala interaktioner och upplevelser innebär också en ofrånkomlig koppling mot det samhällsvetenskapliga forskningsfältet.

Sammantaget innebär detta att man i arkitekturforskningen måste ha såväl kompetens som öppenhet för en mycket bred palett av forskningsmetoder och vetenskapsteoretiska förhållningssätt. Ämnets forskarutbildning förbereder framtida forskare på detta genom att säkerställa en hög kompetens avseende forskning på vetenskaplig grund men med en förankring i konstnärlig praktik och de krav som detta ställer. En doktor i arkitektur förväntas självständigt kunna driva och vara en viktig och kompetent forskningspartner i alla tänkbara projekt som påverkar människors miljö och livssituation, både ur ett tekniskt, samhälleligt och estetiskt perspektiv.

2. Utbildningens mål

2.1 Beskrivning av utbildning på aktuell nivå

Utbildningen är på forskarnivå. Målen för utbildning på forskarnivå återfinns i högskolelagen 1 kap. 9 a §.

2.2 Nationella mål för aktuell examen

De nationella målen för examen återfinns i Högskoleförordningens bilaga 2.

Målen för utbildningen till doktor i Arkitektur definieras av Högskoleförordningen, 6 kap. 4 och 5 § (se sid 5), där begreppen *forskningsområde* och *avgränsad del av forskningsområde* tolkas som arkitektur i bemärkelsen ovan, respektive som doktorandens specialistområde inom detta ämne. Högskoleförordningens mål kompletteras med ett perspektiv på hållbarhet, jämställdhet och lika villkor som är integrerat i utbildningens innehåll och utformning, och ger doktoranden insikt i hur upprätthållandet av ojämlikheter genom traditionella strukturer kan motarbetas.

3. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och särskild behörighet enligt nedan, och bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen. (HF 7 kap 35 §).

Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt en examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl. (HF 7 kap 39 §)

Särskild behörighet

För att uppfylla kravet på särskild behörighet att antas till utbildning på forskarnivå i arkitektur krävs att den sökande har minst 90 högskolepoäng inom arkitektur varav minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå. Behörig är även den som på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Kraven på förkunskaper enligt ovan anses uppfyllda även av den som i annan ordning förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

4. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och baseras på följande bedömningsgrunder:

- personlig lämplighet
- tidigare studieresultat
- kvaliteten på inskickad beskrivning av det tänkta avhandlingsprojektet, i förekommande fall relaterad till berörd forskningsinstitutions forskningsprofiler och -program, samt
- kvaliteten på det till ansökan, i förekommande fall, bifogade materialet (t.ex. tidigare publikationer eller portfolio)
- övriga meriter

UMEÅ UNIVERSITET

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (HF 7 kap. 41 §)

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål fattas enligt Umeå universitets delegationsordning.

5. Innehåll och uppläggning

5.1 Innehåll

Utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudietid och skall omfatta 120 högskolepoäng för licentiatexamen.

Utbildningen består av en kursdel om 30–45 högskolepoäng och en licentiatuppsats om 75–90 högskolepoäng.

5.1.1 Kurser

Kursdelen består av obligatoriska kurser i ämnet och ett variabelt antal kurser som bestäms individuellt efter varje forskarstuderandes behov. De obligatoriska kurserna förmedlar generiska färdigheter, ger insyn i ämnet och dess vetenskapliga metodik i stort, och tematiserar hållbarhets-, jämställdhets- och lika villkorsfrågor som en integrerad beståndsdel.

Beroende på specialiseringen och forskarstudentens förkunskaper ska beslut om antagning specificera ytterligare obligatoriska kurskrav ifall detta anses vara nödvändigt för att garantera att den forskarstuderande uppnår en god allmän förståelse av ämnet samt djupa kunskaper i sitt specialistområde. Följande kurser är obligatoriska för alla forskarstuderande med slutmålet licentiat i arkitektur:

Obligatoriska kurser som utvecklar generiska färdigheter:

- Introduktionskurs för doktorander vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet, 1 hp
- Vetenskap, etik och samhälle, 4 hp
- Grundläggande statistik och forskningsmetodik, 5 hp

Kurser som förmedlar allmän kompetens i arkitektur och dess forskningsmetodik:

- Arkitekturens begrepp, teorier och hållbarhetsperspektiv, 7,5 hp

Ytterligare obligatoriska kurskrav för den individuella forskarstudenten kan tillkomma och specificeras i beslutet om antagning.

Den resterande delen av kurskravet uppfylls genom att läsa valbara breddnings- och fördjupningskurser inom ämnet samt kurser som ger ytterligare generiska färdigheter.

5.1.2 Licentiatuppsats

Licentiatuppsatsen skall omfatta 75–90 hp och utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser med en introduktion till, sammanfattning och diskussion av dessa (sammanläggningsavhandling), som även inkluderar en beskrivning av författarens bidrag till

varje enskild uppsats. Avhandlingen ska dessutom innehålla en populärvetenskaplig beskrivning som riktar sig till läsare utanför akademien.

Med sin uppsats ska forskarstudenten visa att de nationella målen för licentiatexamen är uppfyllda. Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid ett offentligt licentiatseminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av den.

6. Examination

Licentiat uppnås efter fullgjord utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng enligt ovan och därvid fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en licentiatuppsats, som godkänts av betygsnämnden. Examensbevis utfärdas efter ansökan till StudentCentrum/Examina.

7. Övriga anvisningar

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. anställning som doktorand, 6 kap. utbildningen och 7 kap. tillträde till utbildningen, bilaga 2 examensordning.
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet.
- Lokal examensordning vid Umeå universitet.
- Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet.
- Forskarutbildningsguiden vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet vid Umeå universitet.

Nationella mål för examen

(HF 6 kap. 4 och 5 §)

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden visa

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.